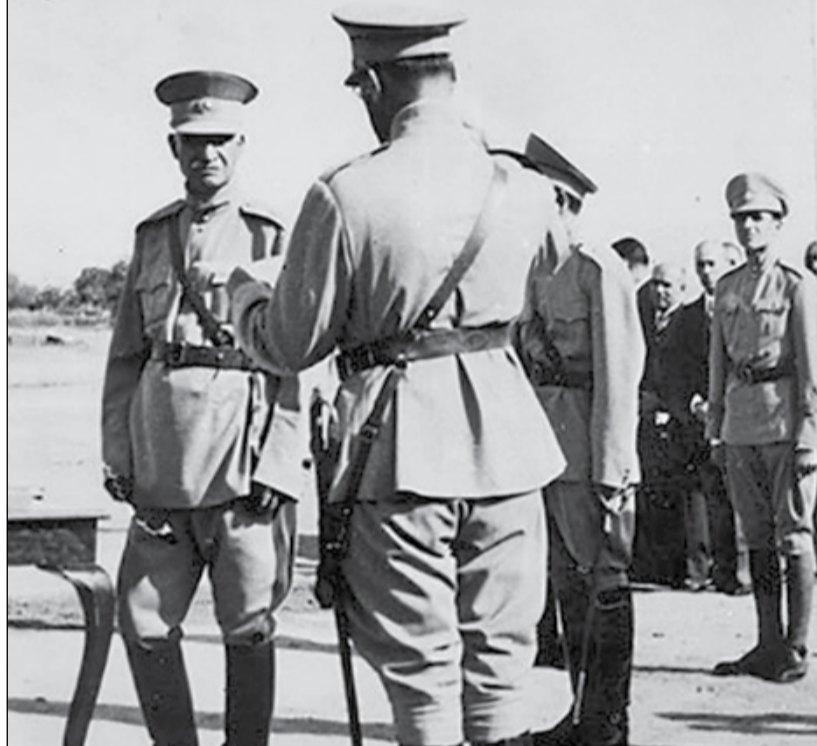

برای شناخت ماهیت داوری و ارزیابی غنی دربارهٔ سیدضیاء و رضاخان، ذکر عبارات دیگری از کتاب وی مفید به نظر می‌رسد. غنی ادعا می‌کند که: «سیدضیاء طرفدار احیای کشاورزی و فنون فردی برای بهروزی آتی کشور بود، حال آنکه رضاخان اعتقاد داشت تجدید حیات ایران منوط است به صنعت و راه و خط آهن». اما برای این ادعای خود به هیچ سند و منبعی اشاره نمی‌کند. در کدام منبع تاریخی آمده است که در دورهٔ سه ماههٔ پس از کودتا میان رضاخان و سیدضیاء بر سر اولویت کشاورزی یا

دکتر سید مصطفی تقوی مقدم
پهلوی‌ستایی
مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی

رضاشاه‌پر دازی به کمک قوهٔ تخیل و توهم

برای داوری دربارهٔ دیدگاه‌های این دوره، درست آن است که به بیانیه‌های رسمی صادر شده از سوی آنها در همان دوره استناد کرد. بیانیه‌های رضاخان تحت عنوان: «حکم می‌کنم» و بیانیه «ژنیسی دیویزیون قزاق»، تازه اگر خود او نویسندهٔ آنها بوده باشد؛ و بیانیهٔ سیدضیاء، در منابع تاریخی ثبت شده است. به ویژه نویسندهٔ کتاب، محورها بیانیه صنعت و راه و خط آهن می‌پردازد، چگونه می‌توان ادعای او را نپذیرفت؟ همچنین اگر کسی برعکس نویسنده مدعی شود که سیدضیاء به دلیل معلومات و مشاغل فرهنگی‌اش درک جامع‌تری از امور داشت و رضاخان تنها به امور نظامی می‌اندیشید و درکی از صنعت و کشاورزی و اصول مملکت‌داری نداشت و یا این رضاخان بود که به کشاورزی و «فنون فردی [؟]» توجه داشت و به صنعت و راه و خط آهن گرایش نداشت، چگونه می‌توان این ادعاها را ارزیابی و قبول یا رد کرد؟

نویسندهٔ کتاب برخلاف همهٔ موازین بی‌طرفی علمی، دربارهٔ مسئله‌ای میان دو طرف به داوری پرداخته که هیچ یک از طرفین، اصولاً هیچ آزمونی در آن باره پس ن داده بودند و حتی کلامی هم در این باره اظهار نکرده بودند. این کار نویسنده نوعی مغالطه «صدا ره به مطلوب» هم هست. او دوست دارد رضاخان سردار سپه و رضاشاه بعدی را مردی «بازم» بنماید که از ابتدا در صدد آوردن «راه و راه آهن و صنعت» به ایران است. پس از همین حالا دست به کار می‌شود و در فضایی تخیلی و وهم آلود، اختلافی میان سید و سردار ترتیب می‌دهد و یکی را به دنبال کشاورزی و دیگری را به دنبال صنعت می‌فرستد.^۳

این برساخته‌های متوهمانه هم رضاشاه‌پردازان را خوش می‌آید، و هم

نویسنده طوری وانمود می‌کند که گویا تا قبل از کودتا اصلاً کسی از راه آهن در ایران سخنی نگفته بوده است و این رضاخان سردار سپه بوده که به دنبال آوردن راه آهن به ایران بوده است. حقیقت این است که پروژه راه آهن سراسری ایران از زمان ناصرالدین شاه در دستور کار حکومت ایران بوده است و مخالفت‌های روس و انگلیس موجب اجرا نشدن و به راه نیفتادن این پروژه و تعویق آن شد. در ضمن رضاشاه پیش‌تاز ایجاد راه آهن در ایران نبود. در اواخر دوره قاجار و در آستانه کودتا، در حدود ۳۰۰ کیلومتر خط آهن در ایران وجود داشت.

مطالبی که در بالا دربارهٔ رضاخان و سیدضیاء گفته شده نیز بی‌مأخذ و غیر مستند است. نویسنده چون دربارهٔ کودتای ۱۲۹۹ موضوعی جانبدارانه دارد، در توجیه مسائل آن همواره دچار مشکلات و تناقض‌هایی می‌شود. این موضع پارادوکسیکال، در این داوری او میان سیدضیاء و رضاخان نیز خود را نشان می‌دهد.

در این باره نیز «باید میان واقعیت و خیال تمیز نهاد»، و در امر کودتا، به کوشش بیهوده برای جدا ساختن ماهیت رضاخان از سیدضیاء نپردازد. برای کسی که دچار سطحی‌نگری و ساده‌اندیشی و یا جانبداری و تعصب نباشد تشخیص این حقیقت نه‌چندان کوچک دشوار نیست که اصولاً کودتا یک تصمیم شخصی نبود و مهم‌تر از آن، در جریان کودتایی که با موفقیت انجام داد، برای سیدضیاء مهم‌ترین مسئله حفظ برتری بریتانیا بود و تغییرها همه می‌بایست در این چارچوب صورت می‌گرفت.^۴

۱- سیروس غنی، پیشین، ص ۲۲۷.
۲- نویسنده طوری وانمود می‌کند که گویا تا قبل از کودتا اصلاً کسی از راه‌آهن در ایران سخنی نگفته بوده است و این رضاخان سردار سپه بوده که به دنبال آوردن راه‌آهن به ایران بوده است. حقیقت این است که پروژه راه آهن سراسری ایران از زمان ناصرالدین شاه در دستور کار حکومت ایران بوده است و مخالفت‌های روس و انگلیس موجب اجرا نشدن و به راه نیفتادن این پروژه و تعویق آن شد. در ضمن رضاشاه پیش‌تاز ایجاد راه‌آهن در ایران نبود. در اواخر دوره قاجار و در آستانه کودتا، در حدود ۳۰۰ کیلومتر خط آهن در ایران وجود داشت.

۳- ذکر این نکته خالی از لطف نیست که در روند تحولات سال‌های بعد، از اولین اقدامات رضاشاه در سلطنتش، راه انداختن پروژهٔ راه‌آهن شمال به جنوب ایران بود. از سوزی دیگر، سبز ضیاء، در دوران دوری ۲۰ ساله از ایران، مدتی در فلسطین مشغول کشاورزی بود و پس از شهریور ۲۰ تیز آنگاه که از حصنهٔ علیی سیاست کنار رفت تا پایان عمر در سعادت‌آباد، در شمال تهران، مشغول کشاورزی و پرورش طیور شد. چای نعن و پونجه پلوی او معروف بسود. ای اطلاع نویسنده کتاب از این نکات، با توجه به روحیه تخیلی و داستان‌پردازی او، موجب آن داستان‌سرای‌ها دربارهٔ سید و سردار نبوده است؟
۴- همان، ص ۲۲۸.

اکنون با توجه به اهمیت نقش خواص در سر نوشت اجتماع باید گفت: هرگاه در جامعه‌ای خواص طرفدار باطل افروزن و تنمقدتر از خواص حامی حق باشند ارزش‌های الهی در چنین جامعه‌ای در معرض تهدید و زوال قرار خواهد گرفت و بستر مناسبی برای استحکام پایه‌های ظلم و فساد و ابتلال و هر آنچه رنگ زنگ دارد فراهم خواهد شد؛ در مقابل اگر حامیان حق بیشتر و منتقدتر از طرفداران باطل باشند، پایه‌های ارزش‌های حق محکم می‌شود و جامعه به سوی خیر و صلاح

محدودیت‌های اقدام در حکومت امیر مومنان (ع) - ۱۱

مصائب خواص عدالت‌گریز و انصاف‌ستیز

هدایت خواهد شد و در نهایت به سعادت و خوشبختی خواهد رسید و اگر در یک جامعه خواص اهل لغزش فزونی یافته و از نفوذ افزون تری برخوردار شده، افسار جامعه را در دست بگیرند، خواسته یا ناخواسته پایه ارزش‌ها در آن جامعه سست می‌شود، اقتصاد و فرهنگ و سیاست و ارتش به دست نااهلان خواهد افتاد و خودی‌ها به حاشیه رانده می‌شوند و بدعت‌های ناروا، شعارها و آرمان‌های فریبنده و پوشالی جای اهداف اصیل و معنای را خواهد گرفت. زیرا خواص اهل لغزش التزام لازم برای پاسداری از فکر و فرهنگ و رفتار ناب را ندارند. افسار، طبقات و اصناف مختلف جامعه فراخور شغل، طبقه، صنف خاشاخن، خلق و خوی‌های خاص صنفی و گروهی دارند؛ خواص اهل باطل و اهل لغزش خدمت‌هایشان نسبت به عوام، دارای خصالت‌ها و اخلاق مثبت یا منفی نسبتاً مشترکی هستند؛ اما این بدین معنا نیست که همه آنها از روحیه‌های خاص و یکسانی برخوردار باشند؛ بلکه مقصود این است که طبایع و وجوه اخلاقی و رفتاری مشترکی در میان اغلب‌شان مشاهده می‌شود.

برای تحقیق درباب طبایع خواص از علومی چون جامعه‌شناسی، روانشناسی فردی و اجتماعی می‌توان کمک گرفت؛ ولی تا آنجا که ما تحقیق کردیم

حضرت امیر (ع) معتقد است حکومت باید هنگام تعارض بین رأی و رضایت خواص و عوام؛ سعی کند رضایت عوام را جلب کند؛ زیرا خشنودی عوام مایه حمایت آنان از دین و دولت خواهد شد؛ ولی رضایت خواص با خودخواهی‌ها، توقع بالا و همت کم آنان در مبارزه با دشمنان، سودی به حال دین و دنیای جامعه نخواهد داشت.

شرق - غرب	شمال	جنوب	مرکز
آزادی ۶۶۰۰۷۴۷۹ - ۶۶۰۲۴۶۷۹-۹	۲۲۶۰۳۶۳۵	شهرری ۵۵۹۰۰۸۹۷ - ۵۵۹۰۰۲۶۳۶	۳۳۱۱۹۲۳۶
شهریار ۶۵۲۲۳۹۳۳ - ۰۹۱۲۱۳۲۰۸۴۹	۲۲۷۱۲۹۷۶	سعدی ۳۳۹۱۲۲۱۱ - ۳۳۹۰۰۲۲۳۳	۳۳۱۱۳۰۸۵
کرج ۰۳۶-۲۲۲۲۶۰۱۳ - ۲۲۲۲۴۴۱۱	۸۸۹۰۰۸۶۷ - ۸۸۸۰۱۵۵۲	شرق استان تهران ۳۳۲۵۰۷۰۷۴	۳۳۱۱۰۲۰۲
تهران نو ۷۷۹۰۹۹۳۹ - ۷۷۹۳۶۸۸۸	۶۶۵۹۲۲۶۶ - ۶۶۵۹۳۰۱۰-۱۱	اسلامشهر ۵۳۴۴۳۴۳	۳۳۱۱۳۵۱۹
دماوند ۷۳۲۲۱۹۳۸		چهاردانگه ۵۳۳۵۹۵۹۸	

نیازمندی های کیهان

قول رگمی تلفنی
از ساعت ۸ صبح الی ۶ بعدازظهر
تلفن: ۳۳۱۱۲۲۹۲-۵
فکس: ۳۳۱۱۸۰۵۳-۵۳
niraz.mandiha@kayhan.ir

شرق - غرب	شمال	جنوب	مرکز
آزادی ۶۶۰۰۷۴۷۹ - ۶۶۰۲۴۶۷۹-۹	۲۲۶۰۳۶۳۵	شهرری ۵۵۹۰۰۸۹۷ - ۵۵۹۰۰۲۶۳۶	۳۳۱۱۹۲۳۶
شهریار ۶۵۲۲۳۹۳۳ - ۰۹۱۲۱۳۲۰۸۴۹	۲۲۷۱۲۹۷۶	سعدی ۳۳۹۱۲۲۱۱ - ۳۳۹۰۰۲۲۳۳	۳۳۱۱۳۰۸۵
کرج ۰۳۶-۲۲۲۲۶۰۱۳ - ۲۲۲۲۴۴۱۱	۸۸۹۰۰۸۶۷ - ۸۸۸۰۱۵۵۲	شرق استان تهران ۳۳۲۵۰۷۰۷۴	۳۳۱۱۰۲۰۲
تهران نو ۷۷۹۰۹۹۳۹ - ۷۷۹۳۶۸۸۸	۶۶۵۹۲۲۶۶ - ۶۶۵۹۳۰۱۰-۱۱	اسلامشهر ۵۳۴۴۳۴۳	۳۳۱۱۳۵۱۹
دماوند ۷۳۲۲۱۹۳۸		چهاردانگه ۵۳۳۵۹۵۹۸	

<p>خرید و فروش و اجاره کابله املاک</p>	<p>بیمانگاری ساختمانی اسکندری</p>	<p>کارت هدیه قطعات ریز سنداد داخل بافت پریمیوم</p>	<p>خدمات فنی و صنعتی</p>	<p>شرکت صنایع اطلس پاک</p>	<p>تجهیزات آرگون، CO2، پلاسما</p>	<p>ابزار آلات تجهیزات پنوماتیک</p>	<p>حمل و نقل</p>	<p>کشورهای آلاک مارین</p>
<p>تخصصی حمل هوایی زمینی دریایی و بلیت کالی وارداتی صادراتی ترانزیت، بازرگانی و ترخیص UKS ۰۹۱۲۳۵۷۶۵۷۶</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>	<p>«خریدار نقدی فرسوده» انواع خودرو و تمام مدل‌ها حتی مدارک ناقص و موتور سوخته ۶۶۸۰۰۷۸۹۰۰۹۱۲۳۵۸۹۸۴۲</p>

با حضور در نیازمندیهای روزنامه کیهان کار خود را گسترش دهید